

Ulighed i velstand og velfærd – hele landet, regioner og ledighed

Ulighed i fordelingen af indkomster – velstand – og i tilfredsheden med livet i almindelighed – velfærd – diskuteres tillige med velfærdsforskellen mellem regioner, og mellem ledige og beskæftigede baseret på oplysninger fra Danmarks Statistik.

JENS BONKE
Rockwool Fondens Forskningsenhed

Der gennemføres løbende undersøgelser af den økonomiske ulighed i samfundet, mens fordelingen af velfærd kun sjældent er genstand for undersøgelser. Det indebærer bl.a., at der kan være usikkerhed om, hvorvidt fordelingen af velstand – den økonomiske – afspejler en tilsvarende fordeling af velfærd, og dermed om mindre eller større økonomisk ulighed også giver sig udtryk i mindre eller større forskelle i fordelingen af velfærd.

I diskussionen om ulighed er der også hyppigt fokus på, hvordan velstanden er fordelt i landet, og dermed om Udkantsdanmark er fattigere end det øvrige Danmark. Der tales i den forbindelse mindre om, hvorvidt velfærden er højere uden for Hovedstaden og de større byer, og dermed om velfærden i virkeligheden risikerer at blive mindre, hvis der sker en fortsat afvikling af udkanten.

Også ledighed giver anledning til overvejelser om velfærd, da flere undersøgelser har påpeget, at det ikke kun er et spørgsmål om mistet indkomst, der spiller en rolle for incitamentet for at forsøge at skaffe sig et arbejde. Hvis nemlig velfærdstabet ved ledighed er tilstrækkelig stort, er det vanskeligt at forestille sig, at større beskæftigelsesfradrag og lign kan have nogen nævneværdig virkning på incitamentet til at få flere i beskæftigelse.

I det følgende belyses sammenhængen mellem velstand og velfærd i almindelighed, mellem forskellige regioner og for ledige i forhold til beskæftigede – idet der fokuseres på velfærd forstået som subjektiv tilfredshed med livet og velstand synonymt med indkomst. Der er dermed tale om en fortsættelse af undersø-

gelsen om velstand og velfærd (Bonke, 2015), som Rockwool Fondens Forskningsenhed og Danmarks Statistik stod for, men nu med fokus på fordelingen af disse forhold i befolkningen. Det betyder, at såkaldte objektive velfærdsforhold såsom levetid, tryghed, tiltro til institutioner mv. ikke indgår i det her anvendte velfærdsbegreb.

Velstands- og velfærdsmål

I de fleste undersøgelser af den økonomiske ulighed anvendes den personlige bruttoindkomst som mål for velstand, mens husholdningsindkomsten efter skat belyser forbrugsmuligheder, idet der ofte korrigeres for familiesammensætningen. Det er ikke nogen ny konstatering, at disse mål er behæftede med en række usikkerheder, og at der er andre forhold – arbejdstilfredshed, sociale og familiære forhold, helbred osv. – der medvirker til ens velfærd. Alligevel er fokus ofte på indkomsterne, og argumentet er, at de giver velstand, og gennem beskatning bidrager til at give velfærd ved at finansiere offentlige ydelser og transfereringer.

Når det gælder velfærd her, er det ikke velfærd i ovennævnte forstand, der fokuseres på, men derimod den subjektive vurdering af tilfredsheden med livet i almindelighed, hvad enten det er den materielle velstand eller andre forhold, der refereres til. Der findes således efterhånden en omfattende litteratur på området, hvor sådanne spørgsmål er anvendt af internationalt anerkendte psykologer og økonomer til måling af velfærd. På den baggrund har både OECD (Stiglitz et al., 2009) og FN oven i købet anbefalet medlemslandene at gennemføre un-

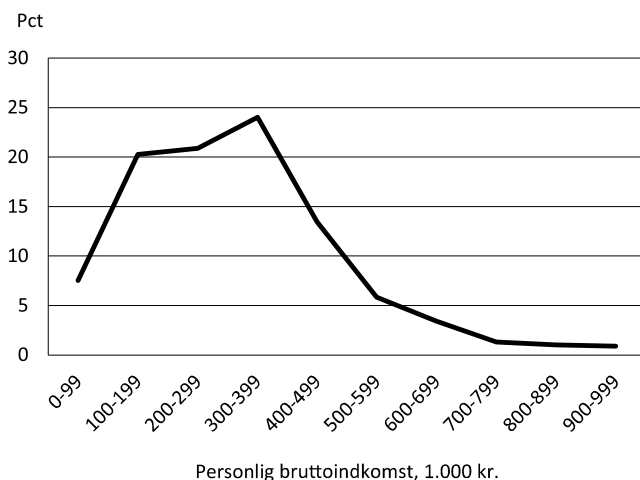
dersøgelser af velfærden og dens fordeling som supplement til landenes nationalregnskabsopgørelser.

De oftest stillede velfærdsspørgsmål er, hvor tilfreds man er med livet i almindelighed, hhv. hvor man mener at befinde sig på en stige på nuværende tidspunkt af ens liv – det såkaldte Cantril-spørgsmål. Der anvendes også sommetider et såkaldt »Thriving mål«, som kombinerer tilfredsheden med livet med den forventede tilfredshed om fem år (Gallup-Healthways, 2014). For alle udgaver af tilfredsheds målet angives en placering mellem 1-11, hvor 1 udtrykker den laveste tilfredshed og 11 den højeste tilfredshed eller velfærd, se Bonke (2015) for en nærmere diskussion af pålideligheden af disse mål.

Der findes flere måder at beregne uligheden i velstand på, hvor den såkaldte gini-koefficient er den oftest anvendte ved kort fortalt at angive, hvor stor en del af de samlede indkomster i samfundet, der skulle omfordeles, for at alle havde den samme indkomst. Et andet mål er forskellen i velstand mellem de fattigste og rigeste – typisk forskellen i indkomst mellem de 10 pct. eller 20 pct., som har de højeste indkomster, og de 10 pct. eller 20 pct., som har de laveste indkomster. Der findes selvsagt en række andre mål, som belyser uligheden i velstand, men som vi ikke bruger her.

Når det gælder velfærd, er der ikke på samme måde nogle enkle mål for fordelingen. I tidligere levkårsundersøgelser (Bonke, 1997) blev befolkningen ofte inddelt efter køn, alder, uddannelse og stilling på arbejdsmarkedet, og det samme gælder for sociale indikatorer, som bl.a. OECD og Eurostat har undersøgt scoren på (EU-SILC). For at sikre sammenlignelighed med velstandsfordelingen bruger vi her de samme mål på velfærdsområdet.

Figur 1. Fordelingen af personlige bruttoindkomster.

Kilde: Rockwool Fondens Forskningsenhed og Danmarks Statistik

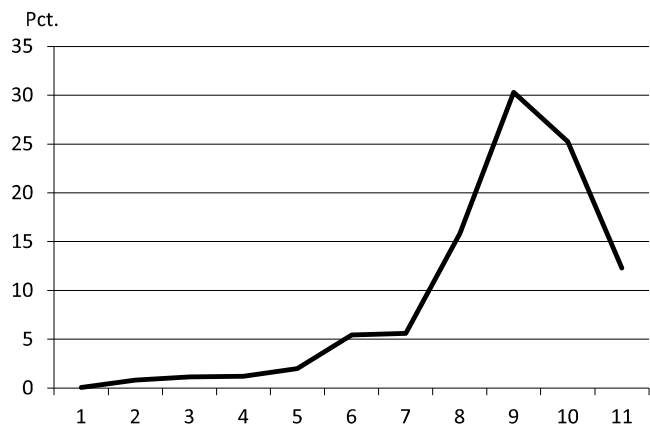
Ulighed i velstand og velfærd

Figur 1 og 2 viser fordelingen af velstand hhv. velfærd, idet der bruges forskellige skalaer for de to mål, nemlig henholdsvis en numerisk og kategoriel skala. For velstanden – den personlige bruttoindkomst – er der tale om klar højre-skæv fordeling med væsentlig flere i den nedre ende end i den øvre ende af fordelingen, mens velfærden – tilfredshed med livet i almindelighed – omvendt er venstre-skæv med flest i den øvre ende af fordelingen sammenlignet med i den nedre ende af fordelingen. Der er med andre ord mange med mindre eller mellemindkomster og få med store indkomster, hvorimod det store flertal angiver en høj velfærd og kun få en lille velfærd.

Ved at anvende gini-koefficienten og forskellen mellem rige og fattiges indkomster og velfærd på fordelingerne i figur 1 og 2 ser vi, at gini-koefficienten er væsentlig mindre for velfærden end for velstanden, og at det samme er tilfældet for forskellen mellem rige og fattige. Gini-koefficienterne er således hhv. 0,353 og 0,102 og forskellen 7,1 og 1,7-gange for de to mål (tabel 1). Der er med andre ord væsentlig større ulighed i fordelingen af velstand end i fordelingen af velfærd, idet der selvsagt skal tages hensyn til, at de to fordelinger ikke anvender samme skalaer.

Sammenlignes ulighederne i tabel 1 med tilsvarende opgørelser i andre undersøgelser, er der ikke den store forskel. Eksempelvis er gini-koefficienten for personlige bruttoindkomster beregnet til 0,387 i Fordeling og incitament Juli 2013 (Økonomi- og indenrigsministeriet, 2015, p. 80). Der findes så vidt vides ingen sammenlignelige beregninger af uligheden i velfærd opgjort, som det er tilfældet her.

Figur 2. Tilfredshed i almindelighed (1-11).

Kilde: Rockwool Fondens Forskningsenhed og Danmarks Statistik

Tabel 1. Fordeling af velstand og velfærd

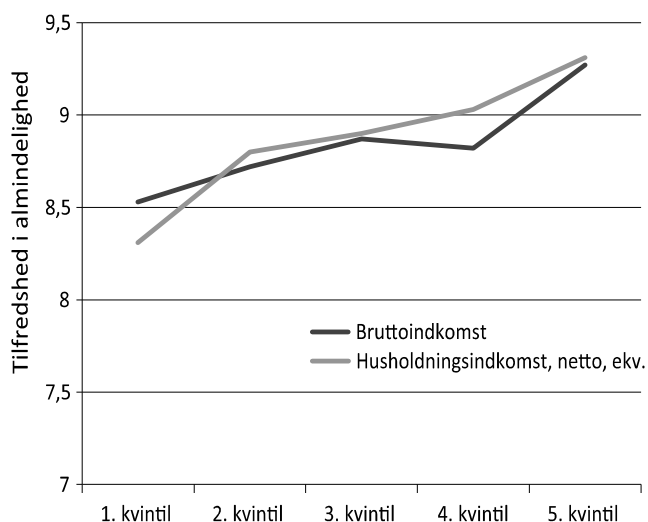
	Velstand	Velfærd
Gini-koefficient	0,353	0,102
20 % laveste	96.400 kr.	6,41 score
20 % højeste	681.800 kr.	10,67 score
Højeste/laveste indkomst/score	7,07	1,66
Gns.- median	306.200/281.500 kr. (1,09)	8,97/9,07 (0,99) score

Kilde: Rockwool Fondens Forskningsenhed og Danmarks Statistik

Sammenhæng mellem velstand og velfærd

Som det blev vist i figurerne 1 og 2 er fordelingerne af velstand og velfærd forskellige, og det er derfor forventeligt, at der ikke er nogen tæt sammenhæng mellem de to fordelinger. Korrelationen er da også kun 0,123, og godt nok er velfærden større, desto større velstand, men det er først og fremmest i enderne af velstandsfordelingen, at der er en klar sammenhæng (figur 3). Sammenligner vi således personer med de 20 pct. højeste personlige bruttoindkomster med dem med de 20 næstmindste personlige bruttoindkomster, er førstnævntes velfærd signifikant større end førstnævntes velfærd, mens det er mellem de højeste nettohusstandsindkomster og de næstlaveste, at der er signifikante velfærdsforskelle. For de øvrige indkomstgrupper er der ikke nogen signifikant forskel mellem den ene og den næste gruppes velfærd.

Figur 3. Tilfredshed i almindelighed og personlig bruttoindkomst hhv. ækvivaleret nettohusstandsindkomst i kvintiler (20 pct.'s grupper).

Kilde: Rockwool Fondens Forskningsenhed og Danmarks Statistik

Sammenhængen mellem velstand og velfærd er også vist i tabel 2, hvor vi ser, at godt nok er der en sammenhæng – χ^2 test – men der er mere end hver tredje med en lille velstand, der har

meget velfærd, og denne andel gælder faktisk for alle indkomstgrupperne – kvintiler – med undtagelse af de bedst stillede, hvor det er hver anden, som har høj velfærd. Det ændrer dog ikke på, at den gennemsnitlige personlige bruttoindkomst i 1. kvintil er 96.000 kr. mod 682.000 kr. i 5. kvintil svarende til, at en 7 gange så stor indkomst modsvares af en 9 pct.'s højere tilfredshedsscore, mens en fordobling af indkomsten fra 2. til 4. kvintil stort set ikke modsvares (godt 1 pct.) af en større tilfredshed med livet i almindelighed.

Tabel 2. Tilfredshed med livet i almindelighed og personlig bruttoindkomst og nettohusholdningsindkomst.

	Velstand personlig bruttoindkomst				
	1. kvintil	2. kvintil	3. kvintil	4. kvintil	5. kvintil
Velfærd					
1-4	6,9	(2,4)	(1,6)	(3,5)	(0,6)
5-7	14,8	17,3	12,2	10,5	(5,1)
8-9	42,4	43,9	49,7	51,4	46,2
10-11	35,9	36,4	36,5	34,6	48,1
	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Gns. (1-11)	8,53	8,72	8,87	8,82	9,27 ^{*a}
<i>husholdningsindkomst, netto, ækvivaleret¹</i>					
Gns. (1-11)	8,31	8,80 ^{*a}	8,90 [*]	9,03 [*]	9,31 [*]

¹ Indkomsten divideret med kvadratroden til antallet af voksne og børn i familien.

^{*} Signifikant ift. 1. kvintil

^a Signifikant ift. forrige kvintil.

Kilde: Rockwool Fondens Forskningsenhed og Danmarks Statistik

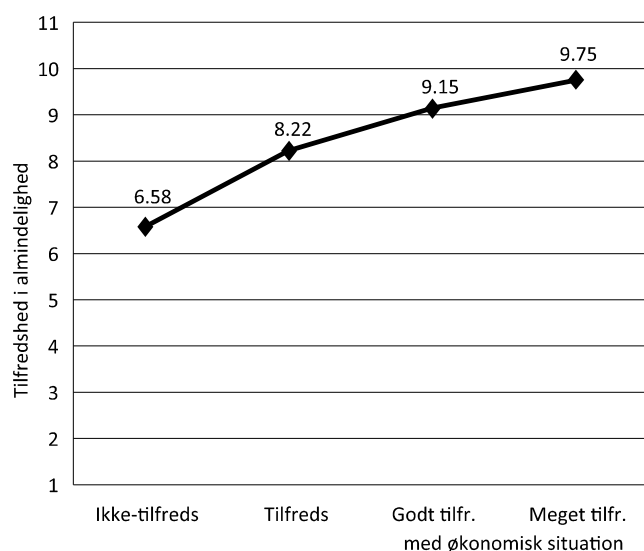
Det er også tankevækkende, at godt nok er der overordnet set en positiv sammenhæng mellem tilfredshed og den personlige bruttoindkomst, men den stiger langsommere for større end for mindre indkomster. Nyten af den sidste krone er ganske enkelt mindre for rige end for dem med mellemindkomster, hvorfor en større indkomst kun i begrænset omfang hænger

sammen med større tilfredshed. Flere udenlandske studier har også vist, at stigningen i tilfredshed aftager med stigende bruttohusholdningsindkomst (Layard *et al.*, 2013).

Tilfredshed med økonomien betyder mere end indkomsten

Vi kan endvidere vise, at tilfredsheden med ens økonomiske situation ikke overraskende stiger med bruttoindkomsten, og at tilfredsheden med den økonomiske situation i væsentlig større omfang hænger sammen med tilfredsheden med livet i almindelighed, end det gælder for bruttoindkomsten (korr. koeff. 0,572 og 0,123). Deler vi tilfredsheden med økonomien op i ikke-tilfreds, tilfreds, godt tilfreds hhv. meget tilfreds, er den almindelige tilfredshed signifikant større for hvert trin, man bevæger sig opad (figur 4).

Figur 4. Tilfredshed med økonomisk situation og tilfredshed i almindelighed. GLS-I. 2014/15

Kilde: Rockwool Fondens Forskningsenhed og Danmarks Statistik

Der er altså mere tilfredsheden med indkomsten, end det er indkomstens størrelse, der afgør, hvor tilfreds man er i almindelighed. Det kan selvfølgelig også være, at en almindelig tilfredshed kan spille tilbage på ens tilfredshed med indkomsten, men det ændrer ikke på, at der er en positiv sammenhæng mellem indkomst og tilfredshed.

Forventninger vigtigere end faktiske forandringer i indkomsten

Når det gælder betydningen af indkomstændringer for tilfredsheden med livet i almindelighed, er det kun, når der har været en større, men ikke en meget stor indkomststigning i løbet af de seneste fem år, at vi kan se en sammenhæng. For beskæftigede alene er der ingen signifikante sammenhænge mellem indkomsten fem år tidligere og i dag og den almindelige tilfredshed. Hvis beskæftigedes indkomst således steg mere

eller mindre end den almindelige indkomstudvikling, var det altså ikke ensbetydende med, at den almindelige tilfredshed ændrede sig.

Det er imidlertid ikke kun faktiske indkomstændringer, der kan påvirke eller være påvirket af ens tilfredshed med livet, det gælder også forventningerne til den fremtidige indkomst. For beskæftigede er tilfredsheden klart større i dag blandt dem, der forventer, at deres indkomst er meget større om fem år end i dag. Hvis indkomsten »bare« forventes at blive større, og altså ikke meget større, er der ikke tale om en større tilfredshed. Hvis der forventes en mindre indkomst, hænger det heller ikke sammen med, om man er mere eller mindre tilfreds med livet. Det er altså kun, når det handler om forventningen til en meget større, men ikke »bare« større indkomststigning, at det kan have noget at gøre med ens aktuelle tilfredshed.

Vi kan også vise, at det ikke er ligeegyldigt, hvad ens kolleger, venner og bekendte tjener for ens egen almindelige tilfredshed. Der kan således være tale om såkaldte »naboeffekter« (Frey & Stutzer, 2002; Stutzer, 2004; Clark *et al.*, 2008), som gør, at en væsentlig større indkomst end den andre, der ligner én mht. uddannelse, køn, civilstand, alder og helbred, har, desto større er ens egen tilfredshed. Det gælder dog kun for mænd – »the economic man« – i nærværende undersøgelse, og kun hvis deres indkomst er 10 pct. eller endnu større end sammenlignelige mænds. Kvinder derimod lader sig ikke påvirke af, hvor meget andre kvinder, som ligner dem selv, tjener, når det kommer til deres tilfredshed i almindelighed.

Det, vi har set her, er, at der er en positiv sammenhæng mellem personlig bruttoindkomst og tilfredshed i almindelighed, og at stigningen i tilfredshed aftager med indkomsten, hvilket dog ikke gælder, hvis vi i stedet for den personlig bruttoindkomst anvender husholdningsindkomsten efter skat. Ligesådan har vi vist, at indkomstens størrelse faktisk spiller en mindre rolle, end det gælder for tilfredsheden med indkomsten.

Vi har også set, at en moderat indkomststigning over de seneste fem år hænger sammen med en meget større tilfredshed i almindelighed, ligesom forventningen til en større fremtidig indkomst gør det for beskæftigede. Det er altså ikke kun den nuværende indkomst, der har betydning, også hidtidige ændringer i og forventninger til indkomsten tillige med ens indkomst sammenlignet med andres er vigtige for at forstå, hvor tilfreds man er i almindelighed.

Velstand og velfærd i forskellige regioner

I Stiglitz-Sen-Fitoussi kommissionens (Stiglitz *et al.*, 2009) påpegnings af behovet for at gennemføre målinger af velfærd fremføres bl.a. behovet for at sammenligne forholdene på landet og i byen. Udgangspunktet er de omfattende vandring fra land til by i Kina, som har vist sig at indebære omfattende problemer for både dem, der vandrer, og dem, der bliver tilbage på landet. Det er imidlertid ikke kun i Kina, at sådanne vandring finder sted, også i andre lande inklusive Danmark har der i mange år været en afvandring fra de såkaldte udkantsonråder.

Da det ikke for nærværende har været muligt at undersøge de velfærdsgevinster, som dem, der vandrer mod byen, måtte opnå, eller det velfærdstab beboerne i afvandingsområderne måske får, har vi i stedet alene sammenlignet, hvor tilfredse beboere er i forskellige landsdele: Hovedstadsregionen, Vestsjælland & Lolland-Falster & Bornholm, Fyn & Østjylland, og Sønder-, Vest- og Nordjylland. Vi ser også på, om evt. forskelle i regionernes tilfredshed afhænger af forskellige fordelinger på køn, alder, civilstand, børn, uddannelse, indkomster og helbred.

Hvis vi ser på tilfredsheden, som den umiddelbart fremtræder, er der ingen signifikante forskelle mellem landsdelene. Det ændrer sig ikke, selvom vi tager hensyn til sociodemografiske forskelle og heller ikke, når vi også inddrager forskelle i uddannelse og personlige bruttoindkomster. Kun når vi også tager højde for, at helbredet ikke er det samme mellem landsdelene, finder vi, at der er en større tilfredshed blandt dem i Vestsjælland, på Lolland-Falster og Bornholm sammenlignet med dem i Hovedstadsregionen, men forskellen er kun beskedent og kun signifikant på 10-pct. niveau (tabel 3).

Vi har også undersøgt, om dem med de højeste bruttoindkomster i nogle regioner er mere tilfredse end dem med de laveste – uden at kontrollerer for noget andet – og det viser sig, at der bortset fra i Sønder-, Vest- og Nordjylland, hvor de rige er lidt mere tilfredse end de fattige, gælder det ikke i nogen af de andre landsdele.

Resultatet er altså, at velfærden hverken er større eller mindre uden for end i Hovedstadsregionen. Det modsiger, hvad der er fundet i Sverige (Gerdtham & Johannesson, 2001) og andre europæiske lande (Hudson, 2006), hvor der er en større velfærd forbundet med at bo i mindre urbaniserede områder end i store byer.

Også i Danmark er der fundet større tilfredshed uden for provinsbyer end i disse byer, nemlig i Region Syddanmark. Siden 2009 er den subjektive tilfredshed således blevet målt i denne region via et borgerpanel, som i øvrigt også indeholder andre dimensioner end tilfredshed i almindelighed.

Velfærd og ledighed

Flere undersøgelser (fx Di Tella et al., 2001; Frey & Stutzer, 2000; Clark, 2003, Clark & Oswald, 1994) har vist, at tilfredsheden blandt ledige er mindre end blandt beskæftigede. Vi finder det samme her for både mænd og kvinder, nemlig en tilfredshedsforskel på 2-1,5 scores, og det gælder også i betydeligt omfang, selvom vi kontrollerer for alder, civilstand og uddannelsesbaggrund (Tabel 4). Hvis vi tillige tager højde for indkomstforskellen efter skat – altså forbrugsmuligheden – mellem ledige og beskæftigede, er der stadig en næsten lige så stor og signifikant forskel i tilfredshed. Det peger på, at det ikke kun er tab af indkomst, der påvirker tilfredsheden, men også andre, ikke-økonomiske forhold.

Tabel 3. Tilfredshed i almindelighed efter landsdel.

	Tilfredshed i almindelighed			
	Model 1	Model 2	Model 3	Model 4
	Koeff. (st. err.)			
Vestsjælland, Lolland-Falster og Bornholm	0,248 (0,161)	0,075 (0,156)	0,130 (0,155)	0,203* (0,107)
Fyn og Østjylland	-0,064 (0,123)	-0,123 (0,118)	-0,057 (0,117)	0,011 (0,082)
Sønder-, Vest- og Nordjylland (Ref. Hovedstadsregionen)	0,049 (0,116)	-0,062 (0,111)	-0,029 (0,111)	-0,025 (0,077)
Kontrolleret for:				
Socio-demografi ¹	Nej	Ja	Ja	Ja
Indkomst og uddannelse	Nej	Nej	Ja	Ja
Helbred	Nej	Nej	Nej	Ja
Konstant	8,766*** (0,077)	7,212*** (0,213)	7,007*** (0,222)	3,026*** (0,186)
Adj. R ²	0,001	0,089	0,097	0,563

¹ Køn, alder, civilstand og børn.

*, **, *** sign. på 0,1, 0,05, 0,01 og 0,001-niveau

Kilde: Rockwool Fondens Forskningsenhed og Danmarks Statistik

Det er her vigtigt at understrege, at det tilsyneladende ikke er sådan, at det er de mindst tilfredse, der bliver ledige, fordi de er mindre produktive og har et dårligere helbred. På det tyske panel-datasæt GSOEP har Lucas *et al.* (2004) således vist, at dem, som sidenhen bliver ledige, ikke som udgangspunkt har en lav tilfredshed, hvilket bekræfter resultaterne af en anden undersøgelse, som ligeledes anvender de tyske paneldata (Winkelmann & Winkelmann, 1997).

Tabel 4. Ledige og beskæftigedes tilfredshed i almindelighed. Mænd og kvinder.

	Mænd		Kvinder	
	Tilfredshed i almindelighed			
	Gns.	(St.afv.)	Gns.	(St.afv.)
Beskæftigede	8,74	(1,69)	9,00	(1,49)
Ledige	6,54	(2,59)	7,57	(2,34)
	Koeff.	(st. fejl)	Koeff.	(st. fejl)
Forskel				
- ikke-kontrolleret	-2,19***	(0,28)	-1,43***	(0,31)
- kontrolleret ¹	-1,77***	(0,29)	-1,33***	(0,30)
- kontrolleret ²	-1,85***	(0,31)	-1,29***	(0,31)

*,**,*** sign. på 0,05, 0,01 og 0,001-niveau

¹ Kontrolleret for alder, civilstand og uddannelse

² Kontrolleret for alder, civilstand, uddannelse og indkomst.

Kilde: Rockwool Fondens Forskningsenhed og Danmarks Statistik

At alene risikoen for ledighed hænger sammen med en mindre tilfredshed i almindelighed, viser sig ved, at mænd og kvinder med en stor ledighedsrisiko (score <5) har en tilfredshedsscore på 7,40 og 8,53 mod 8,93 og 9,04 for mænd og kvinder, som ikke mener, at de er i risiko for at miste deres arbejde. Der er således en forskel i tilfredshedsscore på 1,5 eller knap 20 pct.,

hvis mænd er i risiko for at miste deres job, mens den »kun« er på 0,5 for kvinder, og i øvrigt er sidstnævnte ikke signifikant. Det ændrer dog ikke ved, at det fortsat er det at være ledig, der først og fremmest hænger negativt sammen med den almindelige tilfredshed (tabel 4).

Det er imidlertid ikke kun ens egen ledighed, der påvirker tilfredsheden, idet også andres ledighed spiller en rolle. Clark (2010) omtaler således undersøgelser, som viser, at jo større ledighed blandt dem, man sammenligner sig med eller er i ens omgivelser – naboeffekt – desto mindre er ens egen tilfredshed påvirket af at være ledig. Omvendt er beskæftigede i områder med stor ledighed mindre tilfredse end beskæftigede i områder med lille ledighed, formentlig fordi risikoen for selv at blive ledig opfattes som en trussel, selvom man også kunne argumentere for, at man så følte sig som ekstra heldig sammenlignet med de mange ledige.

Konklusion – velfærd er andet end velstand

Det er fremgået, at indkomst og tilfredshed hænger sammen, selvom stigningen i tilfredshed aftager med størrelsen på den personlige bruttoindkomst. Det er imidlertid ikke kun den aktuelle indkomst, der gør en forskel, da forventningerne til den fremtidige indkomst også spiller en rolle. Hvor meget indkomsten er steget hidtil, er derimod af mindre betydning for velfærd.

Når det gælder velfærd i forskellige regioner i Danmark, har vi ikke fundet nogle forskelle. Det er der derimod mellem ledige og beskæftigede, endog af en størrelsesorden som gør, at større indkomstforskelle vanskeligt kan tænkes at bidrage væsentligt til at få flere ud på arbejdsmarkedet.

Sammenfattende gælder det, at der er en række forhold, som hænger sammen med velfærd, hvoraf indkomsten kun er ét af dem. For at få et billede af velfærd i befolkningen er det derfor ikke tilstrækkeligt udelukkende at fokusere på velstand, hvis man vil tegne et fuldgyldigt billede af velfærd og dens fordeling i samfundet.

LITTERATUR

- Bonke, J. (1997). Levevilkår i Danmark 1997. Danmarks Statistik og Socialforskningsinstituttet.
- Bonke, J. (2015). Velstand og velfærd – hvor rige og tilfredse er danskerne? Rockwool Fondens Forskningsenhed og Danmarks Statistik.
- Clark, A.E. (2003). Unemployment as a social norm: Psychological evidence from panel data. *Journal of Labor Economics*. 21/2, 323-35.
- Clark, A.E. (2010). Where Should We Live? *Review of Economic Analysis*. 2, 20-31.
- Clark, A.E. & Oswald, A.J. (1994). Unhappiness and Unemployment. *The Economic Journal*. 104/424, 648-659.
- Clark, A.E., Frijters, P. & Shield, M. (2008). Relative Income, Happiness and Utility: An Explanation for the Easterlin Paradox and Other Puzzles. *Journal of Economic Literature*. 46, 95-144.
- Di Tella, R., MacCulloch, R. & Oswald, A. (2001). Preferences over inflation and unemployment. Evidence from surveys of happiness. *The American Economic Review*. 91/1, 335-341.
- Frey, B.S. & Stutzer, A. (2000). Happiness, economy and institutions. *The Economic Journal*. 110, 918-038.
- Frey, B.S. & Stutzer, A. (2002). What can economists learn from happiness research? *Journal of Economic Literature*. 40/2, 402-435.
- Gallup-Healthways (2014). *State of Global Well-Being*. Results of the Gallup-Healthways Well-Being Index.
- Gerdtam, U.G. & Johannesson, M. (2001). The relationship between happiness, health, and socio-economic factors: Results based on Swedish microdata. *Journal of Socio-Economics*. 30, 553-557.
- Hudson, J. (2006). Institutional trust and subjective well-being across the EU. *Kyklos*. 59/1, 43-62.
- Layard, R., Chisholm, D., Patel, V. & Saxena, S. (2013). *Mental Illness and Unhappiness*. IZA DP No. 7620.
- Lucas, R.E., Clark, A.E., Georgellis, Y. & Diener, E. (2004). Unemployment alters the set point of life satisfaction. *Psychological Science*. 15/1, 8-13.
- Stiglitz, J.E., Sen, A. & Fitoussi, J.P. (2009). *Report by the Commission on the Measurement of Economic Performance and Social Progress*. OECD.
- Stutzer, A. (2004). The Role of Income Aspirations in Individual Happiness. *Journal of Economic Behavior and Organization*. 54, 89-109.
- Winkelmann, L. & Winkelmann, R. (1997). Why are unemployed so unhappy? Evidence from panel data. *Economica*. 65, 1-15.